

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2014-08-08 Nr. 73-4

Vilnius

Posėdis įvyko 2014 m. rugpjūčio 8 d. 10.00–10.45 val. posėdžių salėje Nr. 1, Vidaus reikalų ministerijoje, Šventaragio g. 2, Vilnius.

Posėdžio pirmininkas – Dailis Alfonsas Barakauskas, vidaus reikalų ministras, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkas.

Posėdžio sekretorius – Rimantas Žemaitis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Ekstremalių situacijų planavimo skyriaus vyresnysis specialistas.

Posėdžio dalyviai:

VESK nariai:

Dailis Alfonsas Barakauskas – vidaus reikalų ministras (VESK pirmininkas), Žimantas Pacevičius – vidaus reikalų viceministras (VESK pirmininko pavaduotojas), Dalius Labanauskas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės aplinkos departamento Nacionalinio saugumo ir krizių valdymo skyriaus vedėjas, Jūratė Raguckienė – Užsienio reikalų ministerijos kanclerė, Erikas Mačiūnas – sveikatos apsaugos viceministras, Tomas Karpavičius – Susisiekimo ministerijos kancleris, Gediminas Miškinis – Ūkio ministerijos kancleris, Danguolė Juozapavičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kanclerė, Dalia Miniataitė – Žemės ūkio ministerijos kanclerė, Inga Černiuk – Energetikos ministerijos kanclerė, Nomedą Zienkienė – Kultūros ministerijos kanclerė, Vainius Butinas – Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vadas.

Įgalioti asmenys:

Julius Pagojus – teisingumo viceministras, Aušra Vičkačkienė – Finansų ministerijos Finansų valdymo departamento direktorė, Vytas Kaziliūnas – PAGD direktoriaus pavaduotojas, atliekantis direktoriaus funkcijas, Rokas Petrašiūnas – Valstybės saugumo departamento pareigūnas, Edmundas Jonuška – Švietimo ir mokslo ministerijos Investicijų skyriaus vyriausiasis specialistas, Algirdas Stončaitis – policijos generalinio komisaro pavaduotojas, Egidijus Karvelis – Lietuvos kariuomenės Jungtinio štabo Operacijų valdybos J3 viršininkas.

Kiti asmenys:

Virginija Baltraitienė – žemės ūkio ministrė, Kęstutis Trečiokas – aplinkos ministras, Jonas Milius – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius, Tomas Žilinskas – Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos departamento direktorius, Tatjana Milkamanovič – PAGD Civilinės saugos valdybos Ekstremalių situacijų planavimo skyriaus viršininkė, Jonas Lisauskas –

Žemės ūkio ministerijos Žemės ūkio gamybos ir maisto pramonės departamento direktoriaus pavaduotojas, Valdas Vaičiūnas – Aplinkos ministerijos Miškų departamento direktorius.

DARBOTVARKĖ:

Situacijos aptarimas, atsižvelgiant į naujai nustatytą afrikinio kiaulių maro židinių Utenos rajono savivaldybėje, ir atitinkamų sprendimų priėmimas.

SVARSTYTA:

VESK pirmininkas pasveikino posėdžio dalyvius, supažindino su darbotvarka ir pristatė pranešėją – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) direktorių Joną Milių.

Jonas Milius atkreipė posėdžio dalyvių dėmesį, kad Lietuva yra apsupta afrikinio kiaulių maro (toliau – AKM) židinių ir ši grėsmė vis didėja – penktadienį aptikti nauji maro židiniai Latvijoje, apie 80 kilometrų nuo Lietuvos sienos. VMVT direktorius informavo, kad pranešimas apie Utenos r., Tauragnų sen., Skroblaus II viensėdyje, smulkiame kiaulių ūkyje (laikomos 2 kiaulės) nugaišusią kiaulę buvo gautas 2014-08-05. Atvykę Utenos VMVT pareigūnai paėmė kiaulės gaišeną bei gyvos kiaulės kraujo mėginius AKM nustatyti ir juos pristatė į Nacionalinį maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutą (toliau – NMVRVI). Likusi gyva kiaulė buvo paskersta. 2014-08-06 gautas atsakymas iš NMVRVI, kad patvirtintas AKM (teigiamai reagavo paimtos nugaišusios kiaulės mėginiai). Paskerstos kiaulės mėginiai (AKM atžvilgiu) buvo neigiami. Pranešėjas informavo, kad ūkio savininkas kiaules įsigijo Utenos turgavietėje, jos buvo neregistruotos. Ūkio savininkas aktyvus medžiotojas, pašarai kiaulėms šerti įsigyti Utenos ir Ignalinos rajonų savivaldybių turgavietėse. Utenos rajono savivaldybėje nustačius naują AKM židinį, aplink jį 3 ir 10 kilometrų atstumais, nustatytos apsaugos ir stebėsenos zonos. Tačiau dėl šio įvykio, mėsos produktų ir kitų gyvūninių produktų gamintojams veiklos apribojimai netaikomi. Utenos rajono savivaldybės administracijos direktorius 2014 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. AĮ-762 Utenos rajono savivaldybės Tauragnų ir Saldutiškio seniūnijose paskelbė savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją. Apie paskelbtą ekstremaliąją situaciją informuotas PAGD ir visuomenė, pasitelktos civilinės saugos sistemos pajėgos židinio apsaugai. AKM židinyje atlikti šie veiksmai: sunaikinta paskerstos kiaulės skerdena, atlikta pirminė tvarto, pastatų, teritorijos dezinfekcija, naikinamas mėšlas ir menkavertis inventorius. Šiuo metu vyksta epizootinis tyrimas, siekiant nustatyti užkrato patekimo kelius ir užkirsti kelią tolesniam viruso plitimui. Diagnozei patvirtinti mėginiai išsiųsti į Europos Sąjungos AKM referentinę laboratoriją Ispanijoje. Apie naujai nustatytą AKM informuota Europos Komisija, Europos Sąjungos šalių narių veterinarijos tarnybos, Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacija, kaimyninių šalių bei Muitų Sąjungos veterinarijos tarnybos.

Pranešėjas įvardino šias kontrolės ir prevencijos priemones: VMVT iš apsaugos ir priežiūros zonų uždraudė išvežti gyvas kiaules, kiaulieną ir jos produktus, visuose šalies komerciniuose kiaulių ūkiuose toliau vykdoma aktyvi kiaulių stebėseną (visose fermose kartą per ketvirtį tiriamas

kiaulių kraujas), pasitelkus civilinės saugos sistemos pajėgas (policiją, viešojo saugumo tarnybą), apsaugos zonoje kiaulių judėjimui kontroliuoti įrengti 24 val. veikiančios 4 kontrolės postai (2 Utenos rajono savivaldybėje ir 2 Ignalinos rajono savivaldybėje). VMVT direktoriaus įsakymu nustatytoje buferinėje AKM zonoje esančiose turgavietėse ir toliau draudžiama prekiauti gyvomis kiaulėmis, taip pat Lietuvoje organizuoti renginius (parodas, mugės ir kt.) su AKM inliais gyvūnais (kiaulėmis ir šernais).

Vykusioje diskusijoje VESK pirmininkas, J. Milius, V. Baltraitienė, K. Trečiokas, A. Stončaitis įvertino susidariusią situaciją, aptarė galimybę skirti išmokas (kompensacijas) iš valstybės ir Europos Sąjungos fondų kiaulių augintojams rajonuose, kuriuose nustatyti AKM židiniai, pažymėjo pagrindinio AKM sklaidos šaltinio – šernų – populiacijos mažinimo šalyje svarbą. Teigiamai įvertino civilinės saugos sistemos pajėgų ir Lietuvos kariuomenės, VMVT veiklą, užtikrinant zonos kontrolę.

Atsižvelgiant į tai, kad AKM židiniai nustatyti dvejose Utenos rajono savivaldybės seniūnijose ir jose paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija, nuspręsta nesūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei skelbti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos visoje Utenos rajono savivaldybėje.

NUTARTA:

1. Neteikti siūlymo Vyriausybei dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos skelbimo Utenos rajono savivaldybėje.

2. Žemės ūkio ministerijai numatyti valstybės kompensacijas kiaulių augintojams rajonuose, kuriuose nustatyti AKM židiniai, už nuostolių, kuriuos patyrė gyvūnų savininkai vykdydami užkrečiamųjų ligų židinių likvidavimo ir šių ligų prevencijos priemonės – kiaulių paskerdimą apsaugos ir (arba) priežiūros zonose (3 ir 10 km aplink židinį) arba visos savivaldybės mastu, jei toks sprendimas būtų priimtas atitinkamos savivaldybės ekstremalių situacijų komisijos.

3. Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Žemės ūkio ministerijai ir Aplinkos ministerijai suderinti su kaimyninėmis valstybėmis sprendimus dėl šernų populiacijos mažinimo ir prireikus parengti teisės aktų projektus.

4. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriui Jonui Miliui toliau vykdyti būtinas priemones ir veiksmus Utenos rajono savivaldybėje, siekiant užkirsti kelią AKM plitimui.

Vidaus reikalų ministras,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkas

Dailis Alfonsas Barakauskas

Posėdžio sekretorius

Rimantas Žemaitis